

життя, підтримуватися здоров'я та мати можливість робити значний внесок у розвиток суспільства.

Список використаних джерел

1. What's Minimum Wage in European Union 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.reinischfischer.com/minimum-wages-european-union-2018>
2. Фінансовий портал Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minfin.com.ua>.
3. Гамова О. В. Заробітна плата як економічна категорія // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. – 2007. – № 3. – С. 60 – 64.
4. Кочемировська О. Розвиток трудового потенціалу як чинник економічного зростання України : аналіт. доп. / О. Кочемировська. – К. : НІСД, 2014. – 108 с
5. Мандибура В. О. Рівень життя населення та механізми його регулювання : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.09.01 / Мандибура В. О. ; НАН України. Ін-т економіки. – К., 1999. – 36 с.
6. Статівка Н. В. Причини та наслідки зниження рівня життя населення в Україні / Н. В. Статівка, А. О. Надточій. // Актуальні проблеми державного управління. – 2016. – №1. – С. 1–9.

Кирильєва Л.О.

*к.е.н., доцент,
кафедра бухгалтерського обліку,
аудиту та оподаткування
Харківський державний університет
харчування та торгівлі*

Шеховцова Д.Д.

*к.е.н., доцент,
кафедра економічної кібернетики
та управління економічною безпекою
Харківський національний
університет радіоелектроніки*

АКТУАЛІЗАЦІЯ МОНІТОРИНГУ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В умовах динамічних змін у світовій та вітчизняній економіці, посилення впливу зовнішнього середовища на діяльність бізнес суб'єктів та загострення конкурентної боротьби особлива увага керівниками та менеджерами структурних підрозділів повинна приділятися економічній безпеці підприємства, як одному з

актуальних векторів розвитку та підвищення ефективності функціонування підприємства.

Вважаємо, що система економічної безпеки – це комплекс перманентних дій, спрямованих на: збереження матеріальних і нематеріальних активів підприємства від потенційних та реальних загроз; усунення або мінімізацію ризиків, пов'язаних з господарською діяльністю підприємства; підвищення стійкості та адаптації господарюючого суб'єкта та його здатності до відтворення.

Концептуальним положенням з управління економічною безпекою підприємства, на нашу думку, повинен стати моніторинг системи економічної безпеки, оскільки саме він дозволяє оцінити стан і динаміку розвитку підприємства, оперативно реагувати на зміни в ринковому середовищі шляхом розпізнавання загроз та ризиків, отримати релевантну інформацію в умовах інформаційної асиметрії, визначити рівень та причини відхилень фактичних фінансових показників з метою прийняття керівниками ефективних управлінських рішень. Група авторів на чолі з Мізік Ю. І. вважають, що «сутність моніторингу системи фінансово-економічної безпеки підприємства полягає у наданні достовірної, повної інформації про фінансовий стан та складники фінансової безпеки, динаміку складників економічної безпеки підприємства, а також чинники зовнішнього і внутрішнього середовища, які його зумовлюють» [1, с. 26]. На нашу думку, цільова спрямованість проведення моніторингу системи економічної безпеки повинна бути направлена на постійне спостереження за станом складових економічної безпеки підприємства, а також на визначення факторів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на них для формування інформаційного супроводу прийняття рішень щодо досягнення безпеки трудових, матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів від можливих загроз при використанні засобів і методів фінансового аналізу та стратегічного управлінського обліку.

Живко З. Б. зазначає: «Структура системи моніторингу складається з формованої сукупності інформаційних каналів, аналітичних засобів та інформаційного банку даних» [2, с. 194]. Інформаційно-аналітичне підґрунтя для проведення моніторингу формується, перш за все, за даними офіційної фінансової звітності підприємства, чії компоненти демонструють факти господарських операцій з різних сторін за звітний період, та надають відповідну інформацію попереднього звітного періоду, що уможливорює ретроспективний та перспективний аналіз діяльності підприємства. До базових форм фінансової звітності відносимо: Баланс (Звіт про фінансовий стан); Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід); Звіт про рух грошових коштів; Звіт про власний капітал; Примітки до річної фінансової звітності; Додатки до річної фінансової звітності. Крім того, до інформаційного банку даних з метою проведення моніторингу системи економічної безпеки підприємства необхідно включати дані первинної облікової документації, управлінського обліку, статистичну та податкову звітність, а також джерела зовнішнього середовища. Отримана інформація у процесі моніторингу використовується для аналізу економічних ситуацій з метою розробки заходів щодо

запобігання загроз економічній безпеці або їх оперативного усунення, а також для її оцінки з використанням порогових значень і критеріїв економічної безпеки. Для забезпечення належного рівня економічної безпеки на основі отриманої внутрішньої обліково-аналітичної інформації пропонуємо проводити моніторинг в частині:

- фінансових результатів та рентабельності;
- майна та капіталу підприємства;
- фінансової стійкості;
- платоспроможності;
- кредитоспроможності;
- грошових потоків підприємства;
- фінансових інвестицій.

Для моніторингу фінансових результатів та рентабельності необхідно здійснювати аналіз беззбитковості підприємства та існуючих допусків, розрахунок коефіцієнту маржинального доходу, маржинальну оцінку в забезпеченні запланованого прибутку та визначенні критичної ціни реалізації, прийняття рішень щодо розширення або скорочення збиткового сегменту, оцінку показників рентабельності (витратні, ресурсні, дохідні показники рентабельності).

Для моніторингу майна та капіталу підприємства необхідно здійснювати оцінку складу і структури майна та джерел його утворення, аналіз змін вартості необоротних активів підприємства; оцінку стану та аналіз оборотних активів підприємства, діагностику формування і розміщення капіталу підприємства, оцінку виробничого та фінансового левериджу.

Для моніторингу фінансової стійкості необхідно проводити дослідження щодо зміни кількісних і якісних показників фінансової стійкості підприємства порівняно з нормативними критеріями і в динаміці; виявлення і кількісне вимірювання причин зміни кількісних характеристик фінансової стійкості підприємства; проводити прогностичний аналіз фінансових коефіцієнтів; визначати рівень фінансової стійкості, вести пошук потенційних можливостей стабілізації фінансового становища підприємства.

Для моніторингу платоспроможності та кредитоспроможності підприємства в системі економічної безпеки необхідно здійснювати оцінку стану платіжно-розрахункової дисципліни на підприємстві; оцінку рівня платоспроможності підприємства; визначення можливих загроз платоспроможності підприємства; визначення внутрішніх та зовнішніх чинників неплатоспроможності підприємства, моделювання прогнозування ймовірності банкрутства, визначення показників, що характеризують кредитну надійність підприємства.

Особливе значення в системі моніторингу економічної безпеки займає аналіз грошових потоків підприємства, який необхідно проводити в частині наявності й ефективності використання грошових коштів підприємства (здійснювати розрахунок системи показників руху грошових коштів для оцінки якості управління підприємством, зокрема, гарне, нормальне, кризове), а також аналіз грошових потоків за видами господарської діяльності для прийняття фінансових рішень.

Для моніторингу ринкової активності й ефективності інвестиційної діяльності підприємства для забезпечення економічної безпеки доречно здійснювати оцінку інвестиційної привабливості підприємства (розрахунок показників оцінки - майнового стану підприємства, ліквідності (платоспроможності), фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності підприємства), розраховувати показники фінансово-економічного потенціалу акціонерних товариств з визначенням допустимого діапазону, оцінити можливу прибутковість і терміни повернення інвестованих коштів, а також виявити найбільш значимі за фінансовими наслідками інвестиційні ризики.

Зазначені складові моніторингу економічної безпеки суб'єкта господарювання дозволять сформулювати якісне інформаційне забезпечення для прийняття управлінських рішень керівниками підприємства та відповідальними особами служби економічної безпеки, контролю діяльності підприємства, визначити резервів підвищення ефективності операційної діяльності підприємства та розробити стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності й ризику.

Список використаних джерел

1. Мізік Ю. І. Провідні методи та інструменти стратегічного моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємств водопостачання та водовідведення / Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна, В. В. Панов // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство / голов. ред. М.М. Палінчак. – Ужгород : Гельветика, 2017. – Вип. 16 №Ч.2. – С. 25-28.

2. Живко З. Б. Забезпечення моніторингу системи економічної безпеки підприємства / З. Б. Живко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2014. – Вип. 7(2). – С. 194-197.

Кубанов Р. А.
к. пед. н., доцент,
кафедра економіки та менеджменту,
ВСП «Інститут інноваційної освіти
Київського національного університету
будівництва і архітектури»

АНАЛІТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ЕКОНОМІСТА

Світові тенденції ринку праці вказують на необхідність перетворення професійної підготовки фахівців галузі економіки та фінансів, зокрема в частині її результатів. Роботодавців сьогодні не влаштовує диплом із оцінками за предметами, їх цікавить ціла низка якостей, які ці оцінки не відображують. Від